

Izveštaj povodom uspješnog završetka
Projekta UGOVOR
Općine

Jablanica

Moduli projekta UGOVOR

Sve općine koje su završile projekt UGOVOR, realizirale su sljedećih pet modula:

Modul 1 – Zakon o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI)

Propisi

- Imenovan službenik za informiranje
- Izrađen vodič i indeks-registar
- Uspostavljene procedure
- Dostavljeni statistički izvještaji

Obaveze prema građanima

- Građani informirani
- Građani konsultirani
- Dobijene povratne informacije

Modul 2 – Etički kodeks

Propisi

- Osnovan etički odbor
- Uspostavljeni mehanizmi za praćenje
- Uspostavljene istražne procedure

Obaveze prema građanima

- Građani informirani
- Građani konsultirani
- Dobijene povratne informacije

Modul 3 – Komisija za planiranje općinskog razvoja (KPOR)

Propisi

- Osnovan KPOR
- Članovi odabrani i obučeni
- Pripremljen strateški plan

Obaveze prema građanima

- Građani informirani
- Građani konsultirani
- Dobijene povratne informacije

Modul 4 – Zakonski okvir

Propisi

- Općinski akti usuglašeni sa svim relevantnim državnim, entitetskim i kantonalnim zakonima i ustavima

Obaveze prema građanima

- Građani informirani
- Građani konsultirani
- Dobijene povratne informacije

Modul 5 - Partnerstvo

Propisi

- Razvijena strategija partnerstva
- Uspostavljene procedure za ispitivanje iskazanog zadovoljstva korisnika usluga

Obaveze prema građanima

- Građani informirani
- Građani konsultirani
- Dobijene povratne informacije
- Uspostavljeno partnerstvo

Izvještaj povodom uspješnog završetka projekta UGOVOR Općina Jablanica

Saradnja i komunikacija između općina i građana ključna je za javnost rada općinskih organa vlasti i njihovu odgovornost prema građanima, a koji funkcioniraju na najefikasniji mogući način u obostranom interesu. Općine imaju obavezu da se približe građanima, a građani imaju odgovornost da učestvuju u razvoju politike rada i pružanju usluga. Završetkom projekta UGOVOR, općina Jablanica pokazala je dosljednost ovom principu.

Nakon početne procjene, obavljene u februaru 2005, općina Jablanica i Misija OSCE-a u BiH su, 21 marta 2005., potpisale Memorandum o razumijevanju, obavezujući se da će dostići standarde, predviđene projektom UGOVOR. Tokom rada na projektu, općina je koristila OSCE-ov paket fleksibilne tehničke pomoći, savjeta i obuke, i učestvovala u razmjeni iskustava iz prakse s drugim općinama, koje učestvuju u projektu UGOVOR. Osim toga, općinsko vijeće analiziralo je napredak, razmatrajući tromjesečne izvještaje o realizaciji projekta UGOVOR.

Općina Jablanica uspješno je realizirala svih pet modula projekta UGOVOR. Na taj način je ispunila tehničke i zakonske zahtjeve svakog modula i pokazala spremnost da radi u najboljem interesu građana. Ovim izvještajem dat je kratak pregled dostignuća općine.

1. Zakon o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI):

Zakon o slobodi pristupa informacijama je, na državnom nivou, usvojen 2000. godine. Taj Zakon građanima omogućava jednostavne i jasno definirane mehanizme za dobijanje podataka, koje posjeduju javni organi vlasti. Primjena odredaba Zakona na općinskom nivou prvi je korak ka povećanju pristupa javnosti i poticanju građana da surađuju s općinskim organima vlasti i zahtijevaju njihovu odgovornost.

Pozicija službenika za informisanje je postajala i prije projekta UGOVOR. Prvo imenovanje službenika za informisanje je definisano odlukom donesenom 8. juna 2004., dok je službenik za informisanje imenovan u novoj sistematizaciji pozicija skoro godinu dana poslije.

Tokom implementacije ZOSPI modula, koja je počela u aprilu 2005, uz implementaciju projekta UGOVOR, pripremljeni su slijedeći dokumenti: Indeks registar, ZOSPI vodič, Instrukcije o prikupljanju i objavljivanju informacija od javnog interesa, Odluka o slobodnom pristupu informacijama. Svi ovi dokumenti se nalaze kod službenika za informisanje i kod šefova odjela dok su Indeks registar i ZOSPI vodič dostupni na Info pultu i zvaničnoj internet stranici općine Jablanica. Dokumenti su dopunjeni u novembru 2005., te u aprilu 2008. godine.

ZOSPI je promoviran putem: letaka, postera, TV emisija na CATV Jablanica uz učešće članova ZOSPI tima. Pored ovoga, organizovan je okrugli stol s ciljem povećavanja upoznatosti o ZOSPI na kom je bilo više od 30 učesnika uključujući predstavnike javnih institucija, klubova stranaka iz OV, predsjedavajući OV, sekretar OV, Načelnik općine i svi šefovi odjela, predstavnici MZ-ova i udruženja građana. Službenik za informisanje je bio moderator okruglog stola i on je predstavio ZOSPI. On je do tada već postao stručnjak u promovisanju ZOSPI. Njegova stručnost je koristila kolegama iz drugih općina tokom implementacije ZOSPI u Hercegovini.

Okrugli stol je sniman i dva puta emitiran na CATV Jablanica zbog interesa javnosti za ovu

temu. Također je organizovana i konferencija za novinare kao i interni sastanci sa uposlenicima općine.

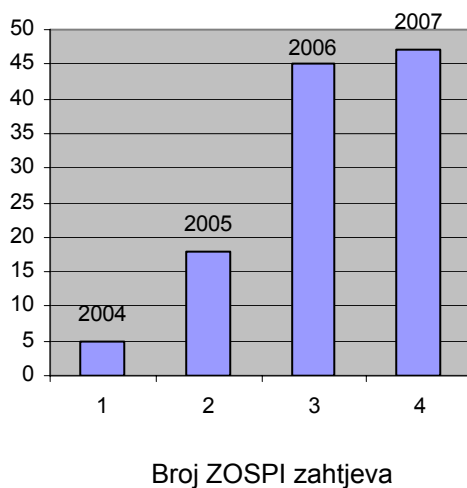
Provedena su dva istraživanja javnog mnijenja po pitanju upoznatosti građana i njihovog zadovoljstva ovim Zakonom. Prvo istraživanje je bilo u maju 2005. i ono je pokazalo da je 45% građana informisano o ZOSPI procedurama. Organizovano je u saradnji sa ZOSPI timom i udruženjem mladih "Pod istim suncem". Drugo istraživanje je provedeno u martu 2007. putem općinske internet stranice i ono je pokazalo da je više od 90 % građana informisano o ZOSPI-ju.

Da li su građani upoznati sa ZOSPI?

Da li su građani upoznati sa ZOSPI?

Utjecaj implementacije ZOSPI modula projekta UGOVOR je vidljiv iz slijedećih cifara: u 2004. - podneseno je 5 zahtjeva za pristup informacijama, u 2005 – 18 zahtjeva, u 2006. – 45 a u 2007 – 47 zahtjeva za pristup informacijama.

2. Etički kodeks

U prošlosti, ispitivanjem javnog mišljenja kontinuirano je naglašavan nizak stepen povjerenja građana u njihove izabrane predstavnike. Uvođenje Etičkog kodeksa za izabrane predstavnike od izuzetne je važnosti, kada je u pitanju pospješivanje njihove odgovornosti prema građanima, koji su ih birali. Kao javni dokument, pripremljen od strane izabranih predstavnika u partnerstvu sa građanima, veoma je važan za stvaranje osjećaja sigurnosti i izgrađivanje povjerenja javnosti.

Treba se primjetiti da je prije potpisivanja Memoranduma o razumijevanju, OV Jablanica usvojilo Etički kodeks izabranih zvaničnika 28. oktobra 2004. prateći primjer općine Konjic u

kojoj su prethodni OSCE projekti zvani Centralni projekti rezultirali usvajanjem ovog kodeksa.

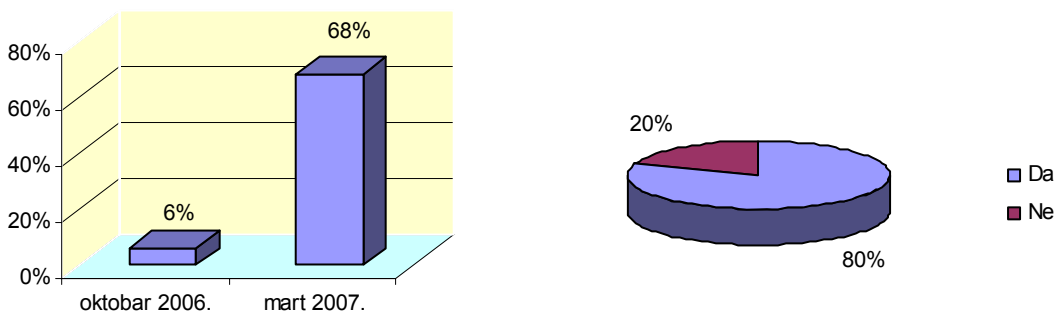
Etički kodeks definiše ponašanje izabranih zvaničnika prema odgovarajućim pravnim aktima, služenju javnom interesu, poštivanju ljudskih i građanskih prava, poštivanju drugih izabranih zvaničnika itd.

Predviđene su sljedeće sankcije:

1. Upozorenje,
2. Javna opomena koja uključuje objavljivanje na sjednici OV Jablanica,
3. Javna opomena koja uključuje objavljivanje na sjednici OV Jablanica i u Službenom listu općine Jablanica

Pošto je dokument usvojen prije nego je projekat UGOVOR počeo, promocija dokumenta i javne etike je bila glavni fokus modula Etički kodeks projekta UGOVOR. Prema akcionom planu, ustanovljena je Etička komisija u koju su uključeni predstavnici građana i vijećnici. Stoga je Etička komisija imala glavnu ulogu u promoviranju dokumenta koji uključuje: dva istraživanja javnog mnijenja izvedena u saradnji sa Vijećam mladih Jablanica, dvije TV emisije na CATV Jablanica, priprema i distribucija postera i letaka, okrugli stolovi na temu Etičkog kodeksa i javne etike na kojima su učešće uzeli članovi Etičke komisije, javnih institucija, predstavnici zakonodavne i izvršne vlasti općine Jablanica vijećnici, MZ i udruženja građana. Kodeks je također promovisan u svakoj MZ, na zvaničnoj internet stranici općine, u srednjoj školi (Etička komisija je organizovala lekcije o javnoj etici za starije učenike).

Prema akcionom planu izvedena su dva istraživanja o informisanosti i zadovoljstvu Etičkim kodeksom u oktobru 2006. i u martu 2007. Rezultati istraživanja pokazuju da su kroz implementaciju modula građani dobro obaviješteni o dokumentu. Prvo istraživanje je pokazalo da je samo 6% građana upoznato sa Etičkim kodeksom i Etičkom komisijom, dok je drugo istraživanje pokazalo da je taj broj povećao na 68%. Također, više od 80% građana misli da postojanje Etičkog kodeksa utiče na rad i ponašanje vijećnika.

Da li su građani upoznati sa Etičkim kodeksom?

Da li je Etički kodeks mehanizam koji će uticati na ponašanje izabranih zvaničnika?

Etička komisija uključuje vijećnike i građane Jablanice. Rad Etičke komisije je vezan za: nadgledanje ponašanja izabranih zvaničnika u svjetlu Etičkog kodeksa tokom sjednica OV-a i općenito, rasprava o upitima građana upućenim Etičkoj komisiji, proces donošenja odluka uključujući sankcije, informisanje OV Jablanica o poduzetim koracima i izvještavanje OV-a, promocija javne etike itd.

Do sada nisu primljene pismene pritužbe.

3. Komisija za planiranje općinskog razvoja (KPOR)

Komisija za planiranje općinskog razvoja služi kao formalni mehanizam za strateško planiranje na bazi učešća građana. To općinama i građanima omogućava da definiraju svoje prioritete, umjesto da im oni budu određivani s viših nivoa vlasti. Zbog toga je ovo tijelo važno za razvoj lokalne samouprave i osigurava sredstva pomoću kojih općine mogu raditi u suradnji sa građanima

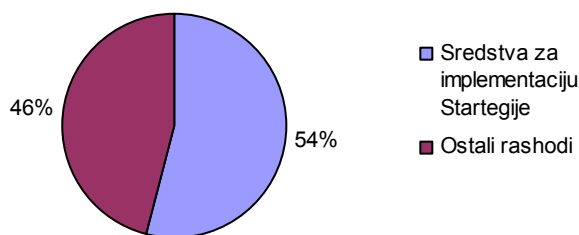
Općina Jablanica je imala napravljene tri strategije prije otpočinjanja projekta UGOVOR: poljoprivreda, turizam i Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP). Projekti iz LEAP-a se kontinuirano implementiraju. Druge dvije strategije se ne implementiraju jer ne definišu konkretne projekte.

KPOR je osnovan u 2006. godini i uključuje predstavnike izvršne i zakonodavne vlasti kao i članove udruženja građana, MZ-ova i stručnjaka iz različitih oblasti.

KPOR je zvanično startao u januaru 2007. Proces razvoja strategije je uključio skoro svakog građanina općine Jablanica. Neki su bili uključeni u rad KPOR-a, neki su kontaktirani od strane Udruženja Poduzetnika, neki putem MZ-ova, postera, internet stranice, TV emisija itd.

Strateški plan je usvojen 27. juna 2007. za period 2007-2011. Strateški prioriteti su: razvijena infrastruktura, razvijeno poduzetništvo, razvijene društvene djelatnosti, urbanističko planiranje i zaštita okoline. Učešće građana u ovom procesu se odnosilo uglavnom na insistiranje na infrastrukturnim projektima poput rekonstrukcije puteva, sistema kanalizacije, javne rasvjete završetka dokumentacije urbanističkog plana, promocije brenda „Dolina Janjetine“ te uslova za razvoj poljoprivrede, pravljenje stadiona u svakoj MZ te tretman otpada.

Projekti iz Strategije će se implementirati i u 2008 godini u iznosu od 4,4 miliona KM od 8.066.700 KM što je 54% budžeta općine za 2008. godinu. To će se nastaviti i u budućnosti.

2008 Budžet Općine Jablanica

4. Zakonski okvir

Provedba modula Zakonski okvir omogućava usklađenost općinske zakonske regulative sa relevantnim državnim, entitetskim zakonima i ustavima, kao i zakonima na kantonalnom nivou. Njime se uspostavljaju mehanizmi za sistematično revidiranje općinskih statuta i poslovnika, što osigurava osnovu za efikasnu općinsku upravu.

Zadnje izmjene Statuta općine Jablanica su rađene 17. oktobra 2001. U sklopu projekta UGOVOR, općina Jablanica je pripremila novi prijedlog Statuta nakon što je pripremila nacrt na sjednici OV-a i poslala ga na javnu raspravu. Očekuje se da će OV Jablanica usvojiti novi Statut koji je zasnovan na Zakonu o lokalnoj samoupravi FBiH. Kako god bilo, tokom trajanja projekta UGOVOR, OV Jablanica u maju 2008, izvršilo je jednu izmjenu Statuta koja se

odnosila na predstavnike nacionalnih manjina u OV-u Jablanica, a zasnovana na odluci Izborne komisije.

Prije projekta UGOVOR, 27. februara 2004. OV jablanica je usvojilo Poslovnik o radu a bio je zasnovan na modelu koji je pripremila Misija OSCE-a u BiH. To je unaprijedilo rad OV-a Jablanica, posebno fokusiranje odluka vijećnika. Tokom projekta UGOVOR, OV Jablanica je usvojilo odluku o promjenama Poslovnika o Radu kao nastavak pripremljenog prijedloga Statuta. Pošto novi Statut nije usvojen, harmonizacija Poslovnika je stavljena na čekanje.

5. Partnerstvo

Rad u partnerstvu sa građanima ključan je u stvaranju uvjeta da općinske službe i njihova politika rada odgovaraju na potrebe građana i budu efikasne kod ispunjavanja ovih potreba. Partnerstvo obuhvata zajednički rad općine i građana na utvrđivanju problema, planiranju resursa, primjeni iznađenih rješenja i ocjeni učinka. Partnerstvo podrazumijeva podijeljenu odgovornost kod ukazivanja na pitanja od lokalnog značaja

Saradnja sa građanima je postojala i prije projekta UGOVOR što je bio rezultat ranije implementiranih projekata. Stoga su građani postali članovi različitih komisija, uključujući i KPOR. Pored ovoga, općina Jablanica je usvojila *Kriterije za finansiranje NVO-a*. Ali u to vrijeme nisu postojali zajednički akcioni planovi sa definisanim vremenskim rasporedom i odgovornostima niti je provedena zajednička evaluacija implementiranih projekata.

Radna grupa za partnerstvo je formirana 17. marta 2008. Sastavljena je od 7 članova uključujući predstavnike zakonodavne i izvršne vlasti, građana, MZ-a i poduzetnika. Održivost je osigurana kroz Strategiju partnerstva koja je predviđjela uspostavljanje podkomisije za partnerstvo unutar Komisije za kapitalno planiranje.

Dvije aktivnosti partnerstva su implementirane nakon četiri koraka partnerstva. Prva aktivnost je nazvana RUZ (Razvoj uz učešće zajednice) – razvoj uz učešće građana. U procesu identifikacije, omladinski klub „Pod istim suncem“ je organizovao sastanke u MZ-ovima te identificirao šest pitanja od interesa građana. Radna grupa, koja je uključivala predstavnike partnera je razvila Zajednički akcioni plan. Omladinski klub je posjetio MZ-ove i radne grupe s ciljem prikupljanja prijedloga za unapređenje implementacije i na kraju su sponzori i predstavnici općine su posjetili sve lokacije na kojima se implementiraju projekti.

Rezultati ovih šest projekata implementiranih u partnerstvu su: rekonstrukcija doma mladih u MZ Glogošnici, rekonstrukcija planinske kuće za mlade u MZ Čehari, opremanje prostora za klub mladih u MZ Doljani, opremanje prostora i razvijanje aktivnosti za mlade u MZ Sovići, adaptacija prostora za mlade u MZ Krstac za održavanje sportskih i zabavnih aktivnosti. Za svih šest projekata, građani su bili volonteri, omladinski klub je pronašao sponzore a općina je osigurala fondove i stručni kadar.

Vijeću mladh su nedostajali prostori za njihov rad pa je stoga druga aktivnost nazvana Prostorije Vijeća mladih Jablanica.

Vijeće mladih je organizovalo peticiju i prikupilo 1000 potpisa građana Jablanice s ciljem podrške premještanja i rekonstrukcije prostorija Vijeća mladih u muzej „Bitka za ranjenike“ Jablanica što je navelo lokalne vlasti da to prihvate kao mogući projekat partnerstva. S ciljem implementacije projekta, podjele odgovornosti i prihvatanja vremenskog rasporeda, Vijeće mladih, predstavnici vlasti i muzeja su napravili zajednički plan za rekonstrukciju, opremanje i dodjelu kancelarija za aktivnosti Vijeća mladih.

Fondovi za tekuće troškove su uključeni u općinski budžet dok je ugovor za korištenje prostorija muzeja za potrebe Vijeća mladih potpisan izeđu Vijeća mladih, muzeja „Bitka za ranjenike“ i predstavnika općine. Članovi Vijeća mladih i općine zajednički evaluiraju kvalitet

rada.

Kao rezultat ovih prvih projekata partnerstva, metodologija za ove vrste aktivnosti je poboljšana i uspostavljen je novi sistem koji prati četiri koraka uspostavljanja partnerstva.

Proces razvoja strategije partnerstva je uglavnom urađen unutar Radne grupe. U fazi javnih rasprava, građani nisu predložili bilo kakve veće promjene nacrtu dokumenta jer je od početka detaljno pripreman uz sugestije građana. Strategija partnerstva je poseban dokument koji će se nadgledati i procjenjivati od strane Podkomisije za partnerstvo unutar Komisije za kapitalno planiranje. Ključne tačke Strategije partnerstva uključuju: proces partnerstva, područja za moguće projekte partnerstva unutar lokalne vlasti i javnog rada, potencijalni partneri i njihova uloga, uloga podkomisije za partnerstvo, formular za prijavu projekta, formular akcionog plana, evaluacijski formular.

6. Zaključak

Uspješna provedba svih pet modula projekta UGOVOR odražava razumijevanje uspostavljene obaveze koja se odnosi na rad sa građanima i za građane, kako bi se postigli zajednički ciljevi. Završetkom projekta UGOVOR, općina Jablanica uspostavila je mehanizme, koji omogućavaju veću javnost rada i odgovornost, kao i jačanje dijaloga i partnerstva sa građanima.

Praćenje dostignuća projekta UGOVOR

Opće aktivnosti

- Općinska uprava provodi najmanje jednu anketu godišnje o iskazanom zadovoljstvu građana pruženim uslugama, koja bi trebala sadržavati pitanja o svim komponentama projekta UGOVOR

Zakon o slobodi pristupa informacijama (ZOSPI)

- Općina ima posebno radno mjesto službenika za informiranje, ili su njegove dužnosti dodijeljene jednom od uposlenika
- Općina jednom godišnje (ili češće, ako je potrebno) ažurira indeks-registar i vodič za korisnike, te omogućava njihovu dostupnost građanima
- Tromjesečni statistički izvještaji dostavljaju se ombudsmenu i entitetskim parlamentima, a godišnji izvještaji dostavljaju se entitetskim parlamentima
- Općina redovno ažurira podatke o Zakonu o slobodi pristupa informacijama na općinskoj internet-stranici, ili oglasnoj tabli
- Općina organizira najmanje jedan prigodan skup godišnje za promociju Zakona o slobodi pristupa informacijama (to može biti dio nekog drugog promotivnog skupa)

Etički kodeks

- Općinsko vijeće ima formalno tijelo za praćenje primjene Etičkog kodeksa, koje uključuje i građane
- Etički odbor, ili slično formalno tijelo, redovno podnosi izvještaj općinskom vijeću, u skladu sa svojim poslovníkom o radu
- Ovo formalno tijelo koristi mehanizme za istraživanje navoda o kršenju Etičkog kodeksa (dato u opisu zadataka ovog formalnog tijela)
- Općina organizira najmanje jedan prigodan skup godišnje za promociju Etičkog kodeksa (to može biti dio nekog drugog promotivnog skupa)

Komisija za planiranje općinskog razvoja (KPOR)

- Općina ima KPOR, ili slično formalno tijelo za praćenje provedbe općinske razvojne strategije, koje ima odabrane i obučene članove
- KPOR, ili slično formalno tijelo, jednom godišnje prati provedbu općinske razvojne strategije u skladu s općinskim budžetom, i izvještava općinsko vijeće, u skladu s opisom svojih zadataka.
- Općina omogućava dostupnost kopija općinske razvojne strategije građanima (na papiru i internet-stranici, ako je moguće)
- KPOR, ili slično formalno tijelo, uz učešće građana, jednom godišnje analizira prioritete općinske razvojne strategije. Konsultacije sa građanima obavljaju se u skladu sa budžetskim kalendarom.
- KPOR, ili slično formalno tijelo, izrađuje godišnji plan provedbe općinske razvojne strategije
- Općinska razvojna strategija odražava se u općinskom budžetu (projekti iz strateškog plana finansiraju se kroz godišnji budžet)
- Općina organizira barem jedan prigodan skup godišnje za promociju općinske razvojne strategije (to može biti dio nekog drugog promotivnog skupa)

Regulatorni okvir

- Općinsko vijeće, ili drugo određeno tijelo, procjenjuje potrebu za usklađivanjem statuta i poslovnika o radu općinskog vijeća sa relevantnim aktima
- Općina, u procesu izmjene ovih akata, omogućava informiranost građana i konsultiranje s njima

Partnerstvo

- Općina omogućava korištenje mehanizama za pokretanje, provedbu i evaluaciju partnerstava u projektima sa građanima (što znači da ima uspostavljeno formalno tijelo, zaduženo za to, kao i usvojenu strategiju partnerstva)
- Ovo formalno tijelo redovno podnosi izvještaj općinskom vijeću, u skladu s opisom zadataka radne grupe za partnerstvo
- Općina organizira najmanje jedan prigodan skup godišnje za promociju partnerstva (to može biti dio nekog drugog promotivnog skupa)